Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în **Viena**: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalck, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în **Budapesta**: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în **Frankfurt**: *G. L. Daube*; în **Hamburg**: *A. Steiner*.
Preţul inserţiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta" iese în fie-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. **Cu dusulŭ în casă**: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 219. **Braşovŭ, Mercurĭ 5 (17) Octomvrie** **1888.**

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI".

Cu 1 Octomvrie 1888 st. v. s'a deschisŭ nou abonamentŭ la care invitămŭ pe toţĭ amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ 3 fl.
pe şése lunĭ 6 fl.
pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe trei lunĭ 10 francĭ,
pe şése lunĭ 20 francĭ,
pe unu anŭ 40 francĭ.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei".

Congresulŭ şi chiămarea luĭ.

I.

Braşovŭ, 4 Octomvrie v.

Amŭ datŭ espresiune în numĕrulŭ de Lunĭ alŭ fóiei nóstre bucuriei, ce-o sêmţimŭ vêḑêndŭ că de astădată congresulŭ naţionalŭ bisericescŭ alŭ Românilorŭ gr.-or. din Transilvania şi Ungaria s'a întrunitŭ în sesiune ordinară conformŭ statutului organicŭ.

Amŭ accentuatŭ totŭ atuncĭ, că sperămŭ şi aşteptămŭ dela bărbaţii aleşĭ spre a representa poporulŭ credinciosŭ în acestŭ congresŭ, ca sĕ iniţieze o activitate *principiară*, desbrăcându-se de orĭ-ce preocupaţiunĭ personale, pentru ca astfeliu în timpurile acestea grele sĕ pótă apĕra cu succesŭ drepturile şi esistenţa bisericei şi sĕ pótă contribuì cu putere la înaintarea culturii nóstre, dândŭ o deosebită îngrijire învĕţămêntului românescŭ. Căcĭ şi aşa nu ne-a mai rĕmasŭ astăḑĭ altŭ têrêmŭ pentru desvoltarea naţionalităţii nóstre decâtŭ celŭ bisericescŭ şi şcolarŭ şi scimŭ câtŭ de multŭ este ameninţată, câtŭ de multŭ ni se dispută şi activitatea pacînică pe aceste têrêmurĭ.

In adevĕrŭ, care bărbatŭ românŭ cu mintea sănătósă şi cu inima la locŭ nu se va bucura, când vede adunaţĭ în Sibiiu pe cei mai distinşĭ bărbaţĭ ai Românilorŭ greco-orientalĭ cu singurulŭ scopŭ de a se sfătuì asupra mijlócelorŭ, carĭ în împrejurările de faţă potŭ asigura mai bine progresulŭ nostru în biserică şi şcólă?

Când vedemŭ că poporulŭ nostru împovĕratŭ cu atâtea sarcinĭ grele şi în cea mai mare parte aprópe cu desĕvêrşire lipsitŭ de scutulŭ şi de folósele, ce este în dreptŭ a le pretinde ca echivalentŭ alŭ jertfelorŭ aduse necurmatŭ pe altarulŭ patriei; când vedemŭ că acestŭ bravŭ poporŭ sĕrăcesce din ḑi în ḑi şi că, ca o urmare fatală a stării sale asuprite, pare că'lŭ cuprinde o tristă amorţélă: atuncĭ suntemŭ în dreptŭ de a aştepta dela areopagulŭ bisericei întrunitŭ în Sibiiu ca printr'o activitate viuă şi priinciósă sĕ reverse însufleţire şi încuragiare în poporŭ şi se'lŭ mângăiă prin sfatulŭ şi sprijinulŭ sĕu.

Activitatea congresului numai atuncĭ va puté produce acestŭ efectŭ salutarŭ, décă ea nu se va mărgini la împlinirea unorŭ forme secĭ, ci se va avênta la înălţimea adevĕratei chiămărĭ spirituale şi morale a representanţilorŭ bisericescĭ. Se nasce dér importanta întrebare cu ce anume se va ocupa congresulŭ naţionalŭ-bisericescŭ din Sibiiu în sesiunea de faţă?

Cuvêntulŭ de deschidere alŭ Escelenţei Sale Metropolitului, ce'lŭ publicămŭ mai josŭ, indică îndată în întroducere chiămarea acestui corpŭ representativŭ.

„Intrunirea congresului nostru — ḑise Escelenţa Sa — ne dă o nouă ocasiunea de a examina şi constata *desvoltarea practică, resultatele, vitalitatea* şi *eventualele scăderĭ* ale sistemei create acum douĕ-ḑecĭ de anĭ pentru conducerea afacerilorŭ nóstre bisericescĭ, scolare şi fundaţionale.."

Nu mai încape îndoélă că aceste esigenţe capitale ale activităţii congresului consună cu dorinţele tuturorŭ acelora, carĭ „au inimă pentru conservarea, întărirea şi prosperarea bisericei."

Prevenindu-ne dér Escelenţa Sa în discursulŭ sĕu de deschidere asupra adevĕratului scopŭ alŭ întrunirei dela Sibiiu, ne vomŭ lua voiă a pune înaintea ochilorŭ representanţilorŭ bisericei unele apreţiărĭ ale situaţiunei pe temeiulŭ esperiinţelorŭ făcute în cursulŭ anilorŭ.

Dela congresulŭ naţ. bis. din Sibiiu.

Discursulŭ prin care Escelenţa Sa Metropolitulŭ **Mironŭ Romanul** *a deschisŭ congresutŭ naţionalŭ bisericescŭ gr. or. în Sibiiu la 1 Octomvre a. c.*

Prea sfinţiţĭ domnĭ episcopĭ, prea stimaţĭ domnĭ deputaţĭ congresualĭ, iubiţĭ fraţĭ iubiţĭ fii sufletescĭ!

Intrunirea congresului nostru naţionalŭ-bisericescŭ, convocatŭ pe ḑiua de astăḑĭ, ne dă ocasiune nouă de a esamina şi constata desvoltarea practică, resultatele, vitalitatea şi eventualele scăderĭ ale sistemei create acum 20 de anĭ, în primulŭ congresŭ alŭ nostru naţional-bisericescŭ, pentru conducerea şi administrarea afacerilotŭ nóstre bisericescĭ, scolare şi fundaţionale, va sĕ ḑică pentru guvernarea statului nostru bisericescŭ.

Sunt convinsŭ, că Domniile-Vóstre, préstimaţĭ representanţĭ ai clerului şi poporului din întrégă provincia nóstră metropolitană, care aveţĭ nu numai esperienţe bogate din viéţa publică şi în deosebĭ pe terenulŭ bisericescŭ, ci aveţĭ totdeodată şi inimă pentru conservarea, întărirea şi prosperarea bisericei nóstre ortodoxe române, cu tactulŭ şi prudenţa ce a dovedit'o congresulŭ nostru la tóte întrunirile sale din trecutŭ veţĭ sta şi de astădată la înălţimea misiunii D-vóstre şi în combinarea mĕsurilorŭ ulteriore pentru perfecţionarea organismului nostru bisericescŭ, liberĭ de orĭ-ce utopie şi exagerare, liberĭ de orĭ-ce preocupaţiune pentru lucrurĭ, care cadŭ afară de terenulŭ bisericescŭ, vĕ veţĭ face sémă cu realitatea, în ceea ce privesce starea lucrurilorŭ pe terenulŭ nostru bisericescŭ, greutăţile generale ale situaţiunii, scăderile şi neajunsurile puterilorŭ nóstre proprii, la care singure avemŭ a recurge; ér în considerarea acestora şi 'a justelorŭ nóstre aspiraţiunĭ nu veţĭ perde din vedere în specialŭ acelŭ curentŭ fatalŭ, care se pornise în timpii din urmă cu multă vehemenţă şi încâtva se mai susţine şi acum, spre a călca autoritatea ierarchică în biserica nóstră şi spre a ne slăbi legăturile spirituale şi disciplina, cărora avemŭ sĕ mulţumimŭ, că biserica nóstră ortodoxă, acum uniculŭ paladiu şi alŭ naţionalităţii nóstre, şĭ-a pututŭ salva existenţa sa chiar şi între împregiurărĭ cu multŭ mai grele decâtŭ cum suntŭ cele de astăḑĭ.

De asemenea suntŭ convinsŭ, că décă noi sub scutulŭ Preagraţiosului nostru Monarchŭ, alŭ Maiestăţii Sale Împĕratŭ şi Rege Franciscŭ Iosifŭ I., pe care Dumnedeu sĕ-lŭ ţină la mulţĭ anĭ fericiţĭ, şi sub scutulŭ legilorŭ patriei vomŭ lucra aicĭ în bună armoniă şi vomŭ continua sĕ lucrămŭ totŭ aşa şi în afară spre a feri biserica nóstră de pornirĭ stricăcióse, spre a ne întări în organismulŭ nostru şi spre a da totŭ mai mare avêntŭ desvoltării salutare a instituţiunilorŭ şi preste totŭ a vieţii nóstre bisericescĭ; noi prin acésta împlinindu-ne sublima misiune ce o avemŭ ca biserică, totdeodată vomŭ face cele mai bune servicii culturii generale şi moralităţii publice, dela care depinde prosperitatea statului şi a fiăcărei societăţĭ omenescĭ.

Acestea suntŭ cuvintele mele, cu care în acestŭ momentŭ solemnŭ şi la acéstă ocasiune notabilă în viéţa nóstră bisericéscă vĕ salutŭ din inimă Preasfinţiţĭ domnĭ episcopĭ, prea iubiţĭ fraţĭ şi fii sufletescĭ, şi cu care după premérsa chemare a spiritului sfântŭ, care sĕ ne lumineze şi sĕ ne conducă în lucrările nóstre, congresulŭ naţionalŭ-bisericescŭ ordinarŭ alŭ provinciei nóstre metropolitane pentru periodulŭ, în care ne aflămŭ, îlŭ declarŭ de deschisŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Direcţiunea căii ferate vicinale *Haşfalĕu-Oderheiu* refusă a recunósce întreprinḑĕtorului constructorŭ alŭ liniei I. Kutlanya o pretenţiune în sumă de 110 mii fl. Societatea contestă pe temeiulŭ resultatului socotelelorŭ finale dreptulŭ acestei pretenţiunĭ. Din causa acésta va urma procesŭ.

* * *

In nóptea de 11 Octomvre n., *notarulŭ de cercŭ din Libotinŭ*, comit. Solnocŭ-Dobêca, I. Fülöp, a fostŭ împuşcat

---

FOILETONULŬ „GAZETEI TRANSILVANIEI."

(2)

NIŢĂ DRAGĂ.

Schiţă din viéţa unui muncitorŭ.

II.

A doua ḑi de diminéţă Niţă Dragă era în picióre. Căḑuse puţină brumă, şi cam strîngea din spete; deschise pórta, îşĭ făcù cruce, şi pornì. Avea sĕ mérgă ca de obiceiu în cetate.

Pe când bătea cincĭ clopotulŭ dela „Biserica négră", Niţă Dragă sta la marginea văii, ce curge pe dinaintea casei sale, îşĭ spăla faţa. După ce se spălà, îşĭ netedì pĕrulŭ şi mustăţile, îşĭ şterse faţa cu mâneca cămăşii, şi pornì, şi cum mergea, începù sĕ ḑică „Tatălŭ-nostru", şi încet, încet ḑicêndu-lŭ de vr'o trei orĭ ajunse lângă „Crucea Căpitanului", îşĭ făcù cruce, sărutà zăbrelele crucei şi plecà mai departe, ca sĕ ajungă în cetate.

Trecêndŭ prin Prundŭ, întrà într'o cârciumă, unde mergea elŭ de obiceiu. Bĕù rachiu de trei creiţarĭ pe datoriă, adecă până deséră când se va întórce din cetate, căcĭ scia elŭ bine, că adĭ e Vinerĭ, e ḑi de têrgŭ, şi va câştiga elŭ atâtŭ câtŭ sĕ-şĭ plătéscă deséră datoria. Nu-i vorbă, elŭ câştigase erĭ — ar putea ḑice cineva — şi astfelŭ putea sĕ aibă creiţarĭ. Dér aşa ar putea ḑice numai cine nu cunósce pe leica Păuna, pe nevastă-sa, căcĭ cine o cunósce scie prea bine, că ea pune mâna pe banĭ, îi aşéḑă pe fundulŭ lăḑii, căcĭ are fete marĭ.

Aşa pe la şése ajunse în cetate. Se gătase tutunulŭ din pipă, îşĭ scóse pipa din gură şi rĕmase astfelŭ aşteptândŭ pe cineva sĕ-i dea de lucru. Elŭ era celŭ mai eftinŭ hamalŭ, de aceea sĕ nu prindă pe nimenea mirarea, décă tóte precupeţele din têrgulŭ merelorŭ îlŭ chemau sĕ le scótă şetrele din cămărĭ, sĕ le ducă în piéţă, sĕ li-le aşeḑe, sĕ le care venele de mere, şi sĕ le ḑică „vêndare bună" după ce-şĭ lua plata. Era puţinŭ ce cerea elŭ, şi de aceea avea mare căutare la precupeţe, căcĭ la eftinŭ se uită orĭ şi cine, cu atâtŭ mai vîrtosŭ vêndĕtórele de póme, care suntŭ mai şirete şi sciu ascunde merele cele putrede printre cele bune ca sĕ le vênḑă cu câştigŭ.

Niţă Dragă séu Dragă, cum îi ḑiceau ele, luase vre-o câţĭva creiţarĭ dela aceste muerĭ şi acum se ducea încetŭ cu banii în mână, şi mai asculta înjurăturile ómenilorŭ, pe carĭ îi lovise cu beţele şi cu rudurile şetrelorŭ pe când le avea în spate. Era dibaciu bietulŭ Dragă în a lovi lumea cu şatra de câte orĭ o avea în spate. Se ducea sêrmanulŭ omŭ la piatra din colţulŭ unei prăvălii din „Têrgulŭ Cailorŭ", unde şedea de obiceiu.

Aşa făcù şi acum, se puse pe bolovanŭ, începù sĕ-şĭ numere creiţarii, şi cu unŭ zîmbetŭ pe buze se ridicà de pe „jeţulŭ" sĕu, merse într'o trafică, îşĭ luà de trei creiţarĭ unŭ pachetŭ de tutunŭ, plătì cincĭ creiţarĭ din datoria cea vechiă, se întórse la jeţulŭ sĕu şi se aşeḑà pe elŭ cu tótă nădejdea.

Elŭ şedea pe bolovanŭ şi se gândea la ḑiua de erĭ, la butoiulŭ ce'lŭ dusese la Ţîpulŭ lui Meşotă, şi îlŭ cuprinse unŭ nĕcazŭ, când îi venì în minte gândulŭ, că elŭ a dusŭ prea eftinŭ butoiulŭ. „E târḑiu", îşĭ ḑise elŭ în cele din urmă şi se linişti. „Lasŭ că şi bieţii studenţĭ nu prea au parale."

Borborosindŭ încetŭ se ridicà de pe bolovanŭ, adecă de pe „jeţŭ", cum ḑiceau ceilalţĭ hamalĭ, şi plecà.

Norocŭlŭ totŭ norocŭ.

Pocinogŭ făcuse cu precupeţele, rachiu gustase, tăbacŭ avea, şi după atâtea procopselĭ nu făcù doi paşĭ şi audì o fluerătură. Acesta era semnulŭ că'lŭ chiamă óre-cine sĕ ducă ceva în spate. Intr'adevĕrŭ, dintr'o prăvăliă vecină îlŭ chiămà unŭ băiatŭ şi-i dădù

pe ascunsŭ de făptuitorĭ necunoscuţĭ, din rĕsbunare. Gendarmeria îi caută.

*
* *

In *Becleanŭ*, lângă Făgăraşŭ, *au arsŭ* bucatele adunate de pe câmpŭ la 9 economĭ.

*
* *

In 10 Octomvre n. oraşulŭ *Sepsi-Sângeorgĭ* şi înprejurimea lui au fostŭ bătute de *grindină*.

*
* *

Musica orăşenéscă, sub direcţiunea d-lui Anton *Brandner*, va da patru *concerte* în abonamentŭ în sala hotelului Nr. 1. Celŭ dintêiu concertŭ se va da Duminecă în 9 (21) Octomvre. E de prisos a mai spune, ce e 'n stare sĕ presteze musica orăşenéscă. Cei carĭ Dumineca séra au fostŭ în sala cea nouă a hotelului Unionŭ ca s'o asculte, şi au fostŭ fórte mulţĭ, s'au pututŭ convinge din nou, că vrednice suntŭ a fi visitate concertele şi seratele acestei musicĭ.

Istoriculŭ maghiarisărei în comitatulŭ Bekes.

Dintr'o dare de sémă, ce o face în colónele lui „Egyetertes“ „patriotulŭ“ Carolŭ Jeszenszky asupra istoricului maghiarisărei în comitatulŭ Bekes, găsimŭ cu cale pentru vremile de aḍĭ a reproduce în estrasŭ următórele părţĭ:

Din partea „*Comitetului comitatensŭ însărcinatŭ cu afacerea .propagărei limbei unguresci*“ s'a cetitŭ la an. 1832 unŭ raportŭ în adunarea comitatensă a comitatului Bekes, ţinută în comuna Gyula. Intre altele se ḍice în acestŭ raportŭ:

„Comitatulŭ Bekes, în ţéra de josŭ, este unulŭ din acele ţinuturĭ locuite de Maghiarĭ, ai căruia locuitorĭ pretutindenea au fostŭ cunoscuţĭ ca unii, carĭ s'au distinsŭ prin păstrarea cu scumpătate a originalităţii şi curăţeniei limbei unguresci, prin timbrulŭ şi obiceiurile lorŭ; în alŭ cărorŭ magistratŭ nu s'a pomenitŭ a se auḍi altŭ glasŭ, afară de „dulcele“ glasŭ ungurescŭ; ale cărorŭ protocóle, totŭ feliulŭ de scrisorĭ oficiale şi mai tóte corespondenţele de multŭ timpŭ se pórtă în limba unguréscă“ etc.

După acésta se ḍice în raportŭ, că limba maghiară a ajunsŭ în aşa usŭ, încâtŭ tribunalele, cum şi primăriile comunale în afacerile lorŭ publice foloseau pe timpulŭ acela esclusivŭ limba maghiară. Apoi continuă astfelŭ:

„Totŭ aicĭ, ca unŭ rarŭ esemplu se póte privi şi modulŭ cum în acestŭ ţinutŭ a înaintatŭ şi s'a sporitŭ maghiarisarea prin vecinătatea acestorŭ neaoşĭ Maghiarĭ, şi încă în timpŭ nu tocmai lungŭ, deşi n'a fostŭ ajutorată de nimenea mai de locŭ. In comuna *Endröd*, despre care se scie că este de origine o coloniă slovacă şi numĕră de presentŭ 5729 suflete, mai multŭ nu mai poţĭ găsi urmă de Slovacŭ; locuitorilorŭ acestei comune deja de multŭ li se vestesce şi cuvêntulŭ lui Dumneḍeu esclusivŭ în limba unguréscă. Intr'o situaţiune totŭ atâtŭ de îmbucurătóre se află în privinţa maghiarisării şi opidulŭ *Szarvas* cu 15,701 locuitorĭ de origine slovacă — mai cu sémă décă va tinde în direcţiunea acésta nisuinţa conducĕtorilorŭ bisericescĭ şi lumescĭ, care nisuinţă altmintrea este esemplară în astă privinţă. Incă şi în celelalte comune nemaghiare aflătóre în gremiu, carĭ prin situaţiunea lorŭ nu stau aşa multŭ sub influinţa Maghiarilorŭ — dorita maghiarisare se află încă şi aci în légănulŭ desvoltărei sale şi ulterióra desvoltare a aceleia se aşteptă mai vîrtosŭ dela însufleţirea comună.“

Pentru maghiarisarea comunelorŭ nemaghiare, susŭ ḍisulŭ comitetŭ de maghiarisare află necesarŭ ca sĕ se pună pondulŭ principalŭ pe educaţiune, căcĭ, ḍice elŭ, „copilulŭ germanŭ séu *valachŭ de sigurŭ mai uşorŭ se va pute preface în adevĕratŭ cetăţenŭ maghiarŭ*, decâtŭ părinţii înaintaţĭ în etate, carĭ prin natura lucrului suntŭ mai puţinŭ accesibilĭ pentru altă limbă séu obiceiurĭ...., numai câtŭ sĕ recere ca Maghiarulŭ sĕ nu se retragă dela prestarea jertfelorŭ necesare.“ Étă în specialŭ ce propunerĭ a făcutŭ comitetulŭ de maghiarisare în susŭ ḍisa adunare a comitatului Bekes:

1. „De vreme ce în sensulŭ ultimei legĭ, în oficii publice nu potŭ fi, decâtŭ ómenĭ carĭ sciu unguresce, *nicĭ în localităţile nemaghiare din gremiu sĕ nu mai potă fi nicĭ preotŭ, nicĭ învĕţătorŭ séu magistru scolarŭ, care nu scie unguresce.*

2. „Décă însĕ şi în timpulŭ de faţă s'ar afla undeva în comitatŭ păstorŭ sufletescŭ séu învĕţătorŭ, care nu scie unguresce, *sĕ fiă obligaţĭ a-şĭ ţine capelanĭ maghiarĭ*, ér învĕţătorilorŭ sĕ li se concédă unŭ terminŭ de 3 anĭ, în care timpŭ *décă n'au făcutŭ nicĭ unŭ progresŭ în limba maghiară* şi nicĭ nu s'au silitŭ sĕ facă asemenea progresŭ, *sĕ-şĭ pierdă oficiulŭ. Astfeliu*:

3. *Li-s'aru pute impune păstorilorŭ sufletescĭ, fără osebire de confesiune, ca întru vestirea cuvêntului lui Dumneḍeu* în lauda ce 'i se aduce lui Dumneḍeu, prin cântărĭ, cu unŭ cuvêntŭ în tóte actele de pietate *sĕ se întroducă ritŭ ungurescŭ. Acolo însĕ, unde acum e încă imposibilă deplina delăturare a graiului domnitorŭ străinŭ, sĕvîrşéscă serviciulŭ publicŭ dumneḍeescŭ schimbându-lŭ din când în când, şi apoi mai desŭ, pe limba unguréscă.*

În alŭ 4-lea punctŭ se dispune purtarea matriculelorŭ în limba unguréscă, ér punctulŭ alŭ 5-lea sună astfelŭ:

„Ce privesce pe învĕţătorĭ şi pe magistrii de scólă, este necesarŭ ca aceştia în instruirea atâtŭ a copiilorŭ, câtŭ şi a copilelorŭ carĭ cerceteză şcólele dela sate séu de prin opide, *sĕ folosésca esclusivŭ limba maghiară*, — anume scrierea, cetitul, calculaţiunea, rugăciunile şi cele ţinĕtóre de confesiune sĕ le propună *numai în limba unguréscă*; cele din urmă sĕ lĭ-se pótă esplica elevilorŭ şi în limba maternă acolo, unde neapĕratŭ o pretindŭ acésta împrejurările“.

Aceste propunerĭ ale „Comitetului comitatensŭ însărcinatŭ cu propagarea limbei unguresci“ au fostŭ primite şi adoptate ca disposiţii luate din partea comitatului, fiindŭ însărcinatŭ cu esecutarea lorŭ unŭ comitetŭ permanentŭ comitatensŭ, în a căruia frunte se afla preotulŭ de atuncĭ alŭ Szarvas-ului, Samuel Simon. Cu câtă ardóre şi cu câtŭ zelŭ au umblatŭ Ungurii sĕ ducă în îndeplinire hotărîrile de mai susŭ, o probéză Jeszenszky cu aceea, că „nicĭ unŭ preotŭ séu învĕţătorŭ panslavistŭ nu se afla în protopopiatulŭ Bekeşului“.

Numai două partide se aflau în protopopiatŭ: „partida maghiară“ şi „partida slovacă“. Cea din urmă se provoca la patriotismulŭ sĕu pentru ca sĕ se deosebéscă de *panslavişti, de carĭ nu se aflau pe atuncĭ, decâtu încă numai în unele comitate din partea de sasŭ a Ungariei* etc. etc. (Va urma.)

Elena Teodorini şi studenţii universitarĭ.

Joia trecută, 23 curentŭ, s'a datŭ la Teatrulŭ Naţionalŭ din Bucurescĭ ultima representaţiune a d-rei Teodorini, în folosulŭ esposiţiunei române dela Parisŭ.

După terminarea representaţiunei, studenţii in corpore în urale nesfîrşite şi la lumina faclelorŭ au condusŭ pe d-şóra Teodorini acasă (la hotelŭ Hugues), unde d. C. Calmuski a ţinutŭ unŭ discursŭ în numele studenţilorŭ.

Sâmbătă d-şóra Teodorini a mai trimesŭ d-lui Stavri Predescu, preşedintele societăţei universitare „Unirea“, mai multe portrete şi scrisórea de mai josŭ, pentru a o comunica studenţilorŭ.

„Iubiţĭ studenţĭ! Aséră, când vĕ ascultamŭ cu ochii plinĭ de lacrimĭ, aşĭ fi doritŭ sĕ vĕ potŭ spune totŭ ce sufletulŭ meu simţea la fiă-care cuvêntŭ, sĕ vĕ potŭ descrie sensaţiunea dulce şi mângăetóre care 'mĭ făcea sĕ tresară inima în pieptŭ, dér frigurile aşa de tarĭ 'mĭ ameţeau minţile şi 'mĭ înăbuşeau glasulŭ.“

Astăḍĭ puţinŭ mai liniştită viu a vĕ mulţămì, recunoscĕtóre de afecţiunea şi admiraţiunea ce mĭ-aţĭ arătat'o orĭ de câte-orĭ m'am reîntorsŭ între voi. Viu a striga din tótă inima: *trăiască studenţii Universităţii din Bucurescĭ, fala şi mândria iubitei nóstre ţĕrĭ*, trăiască Craiova dulce cuibŭ alŭ nascerei mele, trăiască părinţii şi surorile nóstre, şi décă prea divinulŭ Creatorŭ ar asculta cererea mea, ar trămite asupra lorŭ atâtea bunĕtăţĭ, câte note am în glasulŭ meu.

„Florile cu carĭ m'aţĭ împodobitŭ aséră vorŭ forma coróna mea cea mai mândră şi gloriósă.

„Dorindŭ dér ca acéstă sĕrbătóre sĕ rĕmână atâtŭ de adêncŭ săpată în inimile vóstre precum va rĕmâné neştérsă în a mea, vĕ trămitŭ portretulŭ meu. Primindu-lŭ, aduceţi-vĕ aminte, că Privighetórea Olteniei (precum o numiţĭ) pe ţĕrmurĭ străine cântă duiósă, gândindu-se la voi, aşteptândŭ nerăbdătóre sĕ se reîntórcă în midloculŭ vostru şi în cântecele cele mai frumóse şi atingĕtóre sĕ vĕ spue veselia ce o simte, dorulŭ care a suferitŭ.

„Plecŭ, mĕ ducŭ departe, dér orĭ câtŭ de departe voiu fi, gândulŭ şi inima mea între voi vorŭ rĕmâné.

Elena Teodorini.

Comitetulŭ Soc. „Unirea“ i-a trimesŭ următorulŭ rĕspunsŭ:

Domnişóră Teodorini! Deplinŭ convinşĭ de simţimentele nobile ce aveţĭ, nu nĭ-amŭ făcutŭ decâtŭ datoria arătându-vĕ, decâte-orĭ ocasiune amŭ avutŭ, admiraţiunea ce trebue sĕ o avemŭ pentru o soră a nóstră, care a dusŭ fala numelui de Românŭ peste mărĭ şi océne şi care din culmea triumfurilorŭ ce a reportatŭ în lumea întrégă, şĭ-a adusŭ aminte de ţéra-mumă.

Ceialalţĭ artiştĭ ce i-a produsŭ ţéra nóstră, când au vĕḍutŭ că culegŭ câte-va succese în ţĕrĭ străine, au fostŭ târâţĭ de vârtejulŭ gloriei şi au uitatŭ că suntŭ Românĭ. Unŭ geniu însĕ nu putea sĕ urmeze regula comună şi de aceea te vedemŭ venindŭ din când în când în ţéra nóstră, ba încă sĕvêrşindŭ acte, ca celu dela Craiova, de unŭ patriotismŭ fără sémĕnŭ.

Recunoscĕtorĭ, atâtŭ ca Românĭ pentru actele măreţe ce le săvêrşescĭ, câtŭ şi ca studenţĭ pentru atenţiunea ce nĭ-aţĭ datŭ şi interpretarea dréptă a slabelorŭ nóstre mijióce de admiraţiune, nu găsimŭ îndestule cuvinte a vĕ mulţumì pentru darulŭ preţiosŭ ce nil'aţĭ făcutŭ; căcĭ ce ar fi pututŭ fi mai scump pentru noi decâtŭ a avé în tot-d'auna dinaintea ochilorŭ imaginea aceleia, care fermecândŭ lumea întrégă a sciutŭ sĕ facă a înflorì în inimile nóstre sentimentele mai cele frumóse?

O singură rugăminte avemŭ sĕ'ţĭ mai facemŭ.

Atuncĭ când, dusă pe aripile gloriei, vei atinge culmile cele mai înalte, adu-'ţĭ aminte, că décă tóte popórele în estasŭ te admiră, *poporulŭ românŭ te adoră* şi aşteptă ca din când în când sĕ'i dai ocasiunea ca sĕ'ţĭ arete ceea ce dênsulŭ simte şi gândesce şi sĕ'ţĭ împletéscă o flóre mai multŭ pe cununa gloriei şi a nemurirei.

Preşedinte, **Stavri Predescu,**

Secretarŭ, *A. Vernescu-Buzĕu.*

Rĕspunsulŭ Doctorului Mackenzie.

Cartea lui Mackenzie, în care rĕspunde la învinuirile ce i-le-au făcutŭ medicii germanĭ şi pressa nemţéscă, a apărutŭ sub motto din „Enric IV“ alŭ Shakespeare: „Acum luaţĭ aminte, cum o simplă istoriă vĕ nimicesce.“

In broşura sa, Mackenzie declară, că învinuirile medicilorŭ germanĭ l'au silitŭ sĕ rĕspundă, deşi e durerosŭ a mai pregătì inimilorŭ suferinţe. „Isvórele oficiale“ suntŭ de „caracterŭ mixtŭ“, cu tóte astea conţinŭ importante documente, ce i-s'au refusatŭ, aşa d. e. părerile lui Gerhardt şi Bergmann cătră ministerulŭ casei, înainte de a fi chematŭ Mackenzie la Berlinŭ. Acesta îndréptă asupra medicilorŭ germanĭ *atacurĭ de natură fórte gravă.* Vina cea mai mare o atribue profesorului Gerhardt.

Acesta, ḍice medicul englezŭ, când l'a învinuitŭ că a vătĕmatŭ prinţului de corónă Frideric córdele vocale, a făcut'o de nĕcasŭ pentru succesele sale (ale lui Mackenzie). Când i-a succesŭ sĕ stîrpéscă o bucată, Gerhardt a căutatŭ sĕ-lŭ înegréscă în ochii paţientului printr'o isbutită manoperă teatrală. Purtarea lui

---

de lucru. Niţă se întórse cătră ceilalţĭ hamalĭ, le zimbì şi'şĭ vĕḍù de trébă.

„Cum strigă pe Românŭ?“ începù unulŭ din hamalĭ. „Uite aşa“, rĕspunse altulŭ şi fluerà odată, ér după aceea toţĭ hamalii rîseră, dér Dragă habarŭ n'avea, căcĭ se afla în trébă şi scia că'i va curge ceva lapte în păsatŭ.

Niţă mai luà câţiva creiţarĭ şi plecà mai departe prin cetate. Apucà drumulŭ pe la precupeţe şi după ce ascultà vorbele fiăcăreia, căcĭ tóte îlŭ cunosceau şi tóte îi vorbeau, apucà printre şetrele cismarilorŭ şi ale papucarilorŭ şi uitându-se în drépta şi în stânga, era împinsŭ de trecĕtorĭ când într'o parte, când într'alta.

Nu-i păsa nimicŭ lui Niţă de tóte acestea; era dedatŭ cu îmbuldéla şi scia, că Vinerea e multă lume. Trecù apoi pe lânga băcănia, unde dusese alaltăerĭ ceva marfă la magaziă, şi când colo ce sĕ vedĭ? Când era aprópe de prăvăliă tocmai eşea unŭ ucenicŭ, care'lŭ cunoscea, avea în mânĭ nisce pescĭ, vrea sĕ-i arunce în vale, şi Niţă Dragă, norocosulŭ, apucà pescii din mâna băiatului şi dise: „las' că'sŭ bunĭ.“ Plecà mai nainte pe lângă curelarĭ, trecù apoi printre sacii de bucate, se apropià de lăcătuşĭ şi de şetrele cojocarilorŭ şi sta răḍimatŭ de o ladă. Elŭ se uita la Brănenii, carĭ şedeau pe lângă zidurile „Sfatului“ cu ouă şi cu untŭ, se uita bietulŭ cum mănâncă, şi începù sĕ rîḍă. La o parte şedeau vre-o treĭ brănence şi vr'o doi brănenĭ, toţĭ întorşĭ cu spatele unulŭ cătră altulŭ şi scoteau din fundulŭ desagilorŭ câte o bucăţică de brânză şi pâne şi aşa pe furişate — bagŭ sémă ca sĕ nu se vêḍă unii pe alţii ce mănâncă şi cum mănâncă — îşĭ potoleau fómea.

Niţă Dragă nu zăbovì multŭ, ci merse mai departe, căcĭ într'o depărtare de treĭ paşĭ audise vorbă multă. Era unŭ Italianŭ cu colivii cu pasĕrĭ, carĭ scotŭ bilete de norocŭ, şi numerĭ de pusŭ în lotăriă. Acolo alergà sêrmanulŭ“, şi cum totŭ audise spusele „Némţului“, cum îi dicea elŭ, băgà mâna în şerparŭ, scóse doi creiţarĭ şi cerù sĕ-i tragă unŭ biletŭ.

„Unu, doi, trei“, dise Italianulŭ, ér pasĕrea după două trei ţiuiturĭ scóse unŭ biletŭ, îlŭ dădù lui Niţă, şi Italianulŭ începù érăşĭ: „Haideţĭ la norocŭ, sĕ vedeţĭ câtŭ trăiţĭ, ce sórte aveţĭ, şi ce numerĭ sĕ puneţĭ la lotărie!“

Dragă luà biletulŭ, se uità la elŭ şi plecà, şi cum mergea cu elŭ în mână, întêlnì pe unŭ altŭ hamalu, care scia carte, îi dădù biletulŭ şi ascultà: „Ai sĕ trăescĭ încă 30 de anĭ, dintr'unŭ butoiu ţi-se va trage fericirea“. Aşa cetì posnaşulŭ hamalŭ şi, voindŭ sĕ cetéscă mai departe, Niţă îlŭ oprì.

„Dintr'unŭ butoiu! are haz!“ dise elŭ scărpinându-se după ureche. „Eu nu'sŭ şolodarŭ, asta nu se póte... Dér mai scii dracu? póte vré sĕ înţelégă butoiulŭ de erĭ“, îşĭ gândia bietulŭ omŭ şi sta sĕ se întórcă la „Némţŭ“ sĕ-lŭ întrebe.

La lotărie numerii 1, 14 şi 7, cetì hamalulŭ, ér Niţă luà biletulŭ şi'lŭ puse în şerparŭ.

Ocolì „Sfatulŭ“, aruncà ochii la cumpăna oraşului, unde se cumpenescŭ poverile de marfă, şi vĕḍêndŭ că nu-lŭ chiamă nimenea, luà drumulŭ pe uliţa vămei, pe lângă şetrile funarilorŭ şi ajunse la „Pórtă“. Acolo vĕḍêndŭ ómenĭ mulţĭ, audindŭ şi o musică, merse şi elŭ sĕ casce gura. Era o panoramă cu câştigurĭ. Unŭ Némţŭ arăta unŭ şarpe, îlŭ încolăcea pe la gâtŭ, îlŭ băga în sînŭ şi lumea se minuna grozavŭ. Niţă mai vĕḍuse şi cu tóte acestea îi plăcea sĕ se uite. Aruncà ochii pe la chipurile din afară, şi cum se totŭ înbulḍise, se apropiase de cele două maimuţe ce se totŭ jucau pe nisce beţe. Unŭ Sĕcuiu, care era cu pipa în gură şi sta aprópe de una din maimuţe, o păţì cum se cade. Maimuţa se întinse, îi luà pipa din gură şi o apucà ea în dinţĭ.

Sĕcuiulŭ rĕmase ca trĕsnitŭ. Tótă lumea rîdea. Rîdea şi Niţă. Elŭ nu mai vĕḍuse aşa ceva.

Gerhardt a fostŭ neonestă chiar și față cu prințulŭ de corónă. Décă cu totŭ raportulŭ profesorului Virhow, Gerhardt și Bergmann au stăruitŭ pe lângă părerea, că bóla e racŭ, atuncĭ datoria lorŭ trebuia sĕ'i silĕscă a o tracta pe față ca atare, și, décă n'aveau încredere în mine, singura cale onorifică pentru aceștĭ medicĭ era, sĕ se separe pe față de dênsulŭ (de Mackenzie) și sĕ facă raporte separate.

Mackenzie istorisesce, că Ferhardt la tractarea galvanocaustică a bólei a aplicatŭ vêrfulŭ înroșitŭ în focŭ alŭ unei sêrme timpŭ de 14 ḑile, în fiă-care ḑi, în interiorulŭ gâtlegiului. Acestŭ tratamentŭ a fostŭ nescienţificŭ și fără pricepere făcutŭ. Arderea repețită e ceva barbarŭ. Gerhardt trebue sĕ fiă făcutŭ responsabilŭ pentru schimbarea bólei, care la începutŭ nu era periculósă. Asupra asistentului lui Gerhardt, anume Landgraf, bolnavulŭ s'a plânsŭ de repețite-orĭ; era asistentulŭ brutalŭ și nedibaciu.

In San-Remo, Mackenzie a comunicatŭ A. Sale, că în gâtŭ s'a făcutŭ o schimbare nefavorabilă. Al. Sa întrebà: „E racŭ?" Mackenzie rĕspunse: „Regretŭ că trebue sĕ'i spunŭ, că racŭ se vede a fi, dér e cu neputinţă a fi sigurŭ despre acésta." Prințulŭ de corónă primì acéstă împărtășire, După unŭ momentŭ de tăcere ḑise A. Sa apucândŭ mâna lui Mackenzie și cu acelŭ zîmbetŭ blândŭ caracteristicŭ: „Mĕ temeam de cât-va timpŭ de așa ceva; îțĭ mulțămescŭ, că 'mĭ eștĭ atâtŭ de sincerŭ."

„In întréga și îndelungata mea esperiență, ḑice Mackenzie, n'am vĕḑutŭ sĕ se porte unŭ omŭ, în astfelŭ de împrejurărĭ, cu atâta eroismŭ naturalŭ. A. Sa n'arăta nicĭ celŭ mai micŭ semnŭ, că ar fi abătutŭ, ci petrecea ḑiua cu obicĭnuitele sale ocupațiunĭ. Séra la masă era veselŭ. Fără opintire aparentă, vorbea nesilitŭ."

Mackenzie judecà în modŭ nimicitorŭ activitatea lui Bramann. Acesta cercetà cu oglinda, că cum ar fi făcutŭ la unŭ modelŭ de hârtiă maché. La observarea lui Mackenzie: „Potŭ vedé, că Bramann nu e dedatŭ a folosi laryngoscopulŭ", replicà prințulŭ de corónă: „D-ta o vedĭ și eu o simțŭ!" La operațiune în San-Remo prin întrebuințarea chloroformului de către Bramann mai că era sĕ se 'ntêmple o catastrofă. Mediculŭ englesŭ istorisesce nesuccesele canulelorŭ lui Bramann, declară că canulele acestuia suntŭ anticvate, din care causă Bramann părăsì ofensatŭ camera. Bergmann împedecà d'a se 'ntroduce o canulă mică și din pricina acésta s'a produsŭ o ne'ncetată iritațiune a gâtlegiului. Intr'o singură nópte a trebuitŭ sĕ se curețe canula.

Mackenzie crede, că chiarŭ în Charlottenburg ar fi fostŭ cu putință o operațiune, décă n'ar fi fostŭ acelŭ nenorocitŭ tratamentŭ alŭ bólei de către Bramann și Bergmann. Din causa canulelorŭ celorŭ rele s'a provocatŭ acea iritațiune a tusei, care a sdruncinatŭ nencetatŭ gâtlegiulŭ. Încercările lui Bergmann mai multŭ au stricatŭ bólei.

Despre cele întêmplate în Charlottenburg, când Bergmann a fostŭ adusŭ sĕ introducă o canulă, istorisesce Machenzie: „Spre gróza mea, Bergmann îșĭ vêrî degetulŭ adêncŭ în rană. După repețite, dér zadarnice încercărĭ ale lui Bergmann, d'a întroduce canula, fù adusŭ Bramann. Împĕratulŭ tușea în continuu și perdù multŭ sânge. Împĕratulŭ mĭ-a ḑisŭ, șĕ nu mai lasŭ pe Bergmann a'i face operațiă. Împĕratulŭ vorbea de repețite-orĭ despre brutalitatea lui Bergmann și îmĭ scrise despre acésta cuvinte fórte caracteristice, ce nu mi s'au permisŭ sĕ le publicŭ." Mackenzie ḑice, că împĕratulŭ lucra cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ se simțea mai rĕu. Era hotărîtŭ sĕ móră la postulŭ sĕu făcêndu'șĭ datoria.

Despre profesorulŭ Schrötter ḑice ironic Mackenzie: „Elŭ îșĭ dă mărturia sa „cam neparțialŭ", dér nu s'a pronunțatŭ hotărîtŭ. Décă eu n'am vrutŭ sĕ încercŭ a tăia o bucată din crescătura din gâtlegiu, nu pentru aceea n'am făcut'o, că dóră profesorulŭ din Viena s'ar fi pronunțatŭ „categoricŭ contra tăiărei."

Hotărîrea de a nu opera a fostŭ luată înainte de sosirea lui Schrötter și s'a basatŭ pe faptulŭ, că gâtlegiulŭ arăta rĕu și orĭ-ce manipulațiune cu cleștele era esclusă."

Din descrierea lui Mackenzie se vede câtŭ de multŭ a suferitŭ împĕratulŭ Frideric, e durerosŭ că medicii n'au găsitŭ altceva mai bunŭ de făcutŭ decâtŭ sĕ se certe la patulŭ lui.

Scirĭ economice și industriale.

Creditulŭ fonciarŭ ungarŭ a decisŭ sĕ înființeze în Clușŭ o *sucursală*.

D-lŭ *Schässburger din Brașovŭ*, care căuta unŭ anume locŭ situatŭ lângă albia Milcovului pentru a înființa o *fabrică de postavurĭ gróse*, aflămŭ că ar fi părăsitŭ acéstă ideă pentru că apa Milcovului ar fi mai totdéuna turbure. Buletinulŭ Camerii de comerciu din Focșanĭ regretă, că d-lŭ Schässburger n'a cercetatŭ și apele dela Rădulescĭ (surse din padurea négră) care suntŭ de o limpiditate extraordinară în totŭ timpulŭ anului și unde găsesce și loculŭ pentru instalațiunea fabricei sale, apropiere de Focșanĭ cam la 10 kilometri.

Cetimŭ în „Curierulŭ Financiarŭ" din Bucurescĭ: „Pe Domeniulŭ corónei Gherghița, administrația domeniului corónei, în laudabilulŭ scopŭ d'a întroduce printre locuitorĭ diferite industrii, a înființatŭ unŭ *atelierŭ modelŭ pentru fabricarea și împletirea de coșurĭ* începêndŭ dela cele mai primitive până la coșurile și împletiturile de artă. Atelierulŭ e dotatŭ cu mașinele necesarii la tăiatulŭ și curățitulŭ nuelilorŭ și are în capulŭ sĕu unŭ măestru bine cunoscutŭ în Bucurescĭ ca specialŭ pentru facerea unorŭ asemenea coșurĭ. Ni se mai face cunoscut, că totŭ în comuna Gherghița, administrația domeniului corónei va mai înființa și unŭ „atelierŭ de frînghii" pentru care s'a luatŭ deja dispositiunile necesare.

Este în adevĕrŭ de admiratŭ cum d. Ioanŭ Kalinderu, administratorulŭ domeniului corónei, scie sĕ esecute voința și dorința Suveranului cu o abnegațiune care a făcutŭ ca în scurtŭ timpŭ domeniulŭ corónei, care era la începutŭ așa de nepopularŭ, sĕ devie astăḑĭ o instituțiune populară și de-o remarcabilă utilitate pentru săteanŭ și pentru progresulŭ industrialŭ și agricolŭ din țéra nóstră."

„Românulŭ" află, că au sositŭ la Odobescĭ în România comercianțĭ din străinătate pentru a face cumpĕrărĭ de vinurĭ, oferindŭ 1 leu 50 banĭ pentru decalitru.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Parisŭ, 16 Octomvre. In ședința de aḑĭ a camerei deputaților, ministru-președinte Floquet a presentatŭ proiectulŭ de lege privitorŭ la revisuirea constituțiunei între aplausele stângei și a propusŭ sĕ se trimétă la comisiune, căreia deja i-s'au presentatŭ propunerĭ analoge. Andrieux cere sĕ se numéscă o comisiune deosebită. Floquet pune cestiunea de încredere, după care propunerea lui Floquet s'a primitŭ cu 307 contra 181 voturĭ.

Inaintea ședinței camerei s'au lipitŭ placate cu cuvintele: „Josŭ cu hoții! De asemenea s'au lipitŭ placate la intrările camerei și chiar la palatulŭ Borbonilorŭ. Deputații au apărutŭ iritațĭ, fiind-că poliția sufere acestea. Placatele s'au înlăturatŭ dup'améḑŭ.

Berlinŭ, 16 Octomvre. Se vorbesce, că în München s'a hotărîtŭ confiscarea broșurei lui Mackenzie pentru lesă-maiestate. In urma acésta procurorulŭ de statŭ a ordonatŭ confiscarea.

DIVERSE.

Melculŭ ca inimicŭ alŭ plaptelorŭ. In timpulŭ ploiosŭ alŭ anului se îmulțescŭ fórte multŭ melcii și tóte molușcele tîrîtóre, care pórtă în spinare o cójă tare încolăbită. Aceștĭ melcĭ facŭ mare rĕu grădinarilorŭ, căcĭ atacă foile de sfecle, ba chiar grâulŭ sĕmĕnatŭ și mai cu sémă rĕsadurile, care conținŭ plante nouĕ și fragede. Dintre melcĭ celŭ mai periculosŭ e unulŭ micŭ, care se îmulțesce fórte repede; elŭ stă ḑiua ascunsŭ la rădĕcina plantei orĭ în rĕsadŭ, și ochiulŭ celŭ mai pĕtrunḑĕtorŭ nu-lŭ póte ochì. Nóptea ese și strică rĕsadulŭ, care în ajunŭ promitea cele mai bune speranțe. Étă mijlócele ce le propune jurnalulŭ de agricultură practică din Francia contra acestei molusce, care aduce multe pagube horticulturei francese: Varulŭ nestînsŭ, póte distruge aceștĭ melcĭ din grâu, sĕcară și rĕsadurĭ, aruncându-lŭ diminéța pe róuă în loculŭ atacatŭ; căcĭ îndată melcii ajunșĭ de varŭ se svêrcolescŭ, caută a se descărca de substanța ardĕtóre a varului, facŭ spume. O a doua aruncare de prafŭ vărosŭ după 1/2 óră le causéză mórte negreșitŭ. Grădinarii francesĭ întrebuințéză de obiceiu foi de varză unse cu untŭ râncedŭ, care puse în loculŭ bănuitŭ, a doua ḑi suntŭ pline cu melcĭ. Sĕ nu uitămŭ în fine, că și pasĕrile de curte potŭ fi unŭ distrugĕtorŭ alŭ multorŭ molusce din grădinĭ, de aceea pe alocurea suntŭ dușĭ la câmpŭ curcanii și curcĭ diminéța pentru stîrpì aceștĭ melcĭ și multe alte insecte vătĕmătóre. Singurŭ foile de sfecle nu 'șĭ-au găsitŭ léculŭ contra acestorŭ melcĭ. — „Gaz. Pop."

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 16 Octomvre st. n. 1888.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.40	Vênd.	9.42
Argintŭ românescŭ .	„	9.35	„	9.40
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.62	„	9.64
Lire turcescĭ . . .	„	10.90	„	10.95
Imperialĭ	„	9.90	„	9.95
Galbinĭ	„	5.70	„	5·74
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	128.—	„	129.—
Discontulŭ	$6\frac{1}{2}$—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 15 Octomvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	100.80
Renta de hârtiă 5%	91.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	147.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	97.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	114.50
Bonurĭ rurale ungare	104.30
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.30
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . . .	104.40
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.40
Bonurĭ rurale transilvane	104.30
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguresců	99.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	130.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	123.25
Renta de hârtiă austriacă	81.50
Renta de argintŭ austriacă	82.30
Renta de aurŭ austriacă	110.—
Losurĭ din 1860	140.25
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	874.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. .	307.25
Acțiunile băncei de creditŭ austr. .	314.30
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.76
Napoleon-d'orĭ	$9.60\frac{1}{2}$
Mărcĭ 100 împ. germane	59.35
Londra 10 Livres sterlinge	121.52

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Sĕcuiulŭ zăpăcitŭ începù sĕ se róge de maimuță, cerêndu'i pipa. Nicĭ nu'i mirare; maimuța era îmbrăcată ca unŭ husarŭ. „Domnișorule", ḑise unguresce Sĕcuiulŭ, nu mai face glume și dă-mĭ pipa".

Rîsulŭ începù din nou și Niță de veselŭ ce era nu se îndura sĕ plece dela panoramă, și de câte-orĭ se apropia cineva de maimuță, Niță rîdea și aștepta sĕ se întêmple ceva.

Era pe la 11 óre. Dragă, mulțămitŭ în sufletulŭ sĕu de pățania Sĕcuiului, merse pe „livada poștii" și se trântì pe iérbă.

Nu dormì multŭ și peste puținŭ se deștepta, căcĭ unŭ polițistŭ îi stricase odihna, nu de bună voiă, ci pentru că puse ghiara pe o țigancă, care furase, și cum îi trase d uĕ cu nuiaua de trestiă, ce o avea în mână, țiganca țipa ca din gura șarpelui.

Niță se sculà și când se ridicase pe jumătate vĕḑù lângă elŭ pe unŭ pretinŭ, totŭ hamalŭ, pe Ghiță Bóncă.

„Da tu aicĭ eștĭ?" ḑise Dragă, și începù sĕ rîḑă.

„Aicea", grăi pretinulŭ sĕu și ilŭ întrebà de ce rîde.

„Apoi cum dracii sĕ nu rîdŭ", începù Dragă, „cum sĕ nu rîdŭ de ce-am vĕḑutŭ la panoramă?" și istorisì tótă întêmplarea cu maimuța.

Bóncă nu credea, dér rîdea și elŭ.

„Așa a fostŭ"; se jura Niță. „Sĕ mĕ credĭ că așa a fostŭ"; continuà elŭ în rîsete.

„Ei șĭ-apoi, i-a mai datŭ pipa îndĕrĕtŭ?"

„Datŭ pe dracu. Adecă, Sĕcuiulŭ începuse sĕ'i ḑică „Domnișorule" și sĕ-i céră pipa în limba sa, dér maimuța de unde! nu înțelegea unguresce".

„Ei șĭ-apoi?" întrebà Bóncă curiosŭ.

„Apoi a venitŭ Némțu și i-a vorbitŭ elŭ maimuței în limba ei, și maimuța îndată i-a datŭ pipa înapoi, și după aceea, a dracului, ca sĕ rîḑă de Sĕcui șĭ-a luatŭ șapca din capŭ și i-a mulțămitŭ cătănesce. Sĕ fi vĕḑutŭ ce rîsŭ era acolo."

După unŭ timpŭ Dragă ḑise „norocŭ bunŭ" și plecà.

Avea sĕ mai câștige o dutcă de banĭ, căcĭ luase nisce ciubare ale unei cocóne; aruncà încă odată ochii la panoramă, rîse și pornì voinicește; parcă nicĭ odată nu mersese așa de iute. Vrea sĕ se întêlnéscă și cu alții sĕ le istoriséscă întêmplarea cu maimuța.

Cocóna ședea în Ulița Scheilorŭ. Elŭ duse ciubarele, luà dutca și venia în josŭ și cum venia veselŭ se oprì lângă „Podulŭ bătușilorŭ", aruncà o privire la țiganii ce erau alăturea și potcoveau cisme, și fără sĕ se mai cugete multŭ suì treptele podului și s'ar fi dusŭ fără sĕ se mai uite îndĕrĕptŭ, décă unŭ blĕstĕmatŭ de potcovarŭ nu l'ar fi nĕcăjitŭ cu o întrebare.

„Ițĭ cumperĭ cisme, Dragă? Décă ți'i cumpĕra sĕ mi le dai mie sĕ ți-le potcovescŭ", ḑise țiganulŭ rĕutăciosŭ și rîdea cu tovarășii lui dimpreună.

Niță Dragă se uità urîtŭ la țiganĭ; sta sĕ-i rupă, așa l'a nĕcăjitŭ acéstă întrebare, dér îșĭ căută de drumŭ.

Era pe înseratŭ. Avea destui banĭ la chimirŭ și fiind-că era pela 8 plecà acasă. Incetŭ, încetŭ, făcêndŭ în capulŭ sĕu felŭ de felŭ de socotelĭ, eșì din cetate. Avea obiceiu de vorbia singurŭ pe drumŭ, și vorbia așa de tare, încâtŭ ai fi totŭ rîsŭ de te-ai fi hotărîtŭ sĕ mergĭ după elŭ. Aveai ce rîde! Spunea felŭ de felŭ de lucrurĭ. De astă dată îșĭ uitase de câștigulŭ avutŭ și nu vorbia de banĭ ca altădată, ci din contră era veselŭ. Spunea istoria cu Sĕcuiulŭ ș cu maimuța și rîdea într'una, astfelŭ încâtŭ ți-seĭ părea că a nebunitŭ. (Va urma.)

Brassóvármegye alispánjától.

9762—1888 sz. hoz.

Hirdetmény.

Brassó vármegye törvényhatósága közigazgatási és gyámhatósági hivatalainak 1889 évi költségvetési előirányzata az állandó választmánynak mai napon tartott ülésében hozott határozata folytán az 1886 évi XXI t. cz. 17 §-a értelmében közszemlére kitétetett és 15 napon át a hivatalos órákban az alispáni hivatal kiadójában mindenki által betekinthető.

Brassó, 1888 évi oktober hó 5-én.

kir. tanácsos alispán helyett

Tompa Sándor,
főjegyző.

171,2—2

Nru 11.387—1888.

PUBLICAŢIUNE.

Spre scopulŭ internărei a circa 60 de soldaţĭ din armata locală reg. ung. de honvedĭ pentru durata venitórei iernĭ evantualminte pe o durată mai mare se caută de cătră subscrisulŭ magistratŭ o locuinţă acomodată acestuĭ scopŭ spre luare în chiriă şi anume celŭ puţinŭ pentru durata din 1 Noemvrie a. c. până la Sf. Gheorghe alŭ următoriuluĭ anŭ, eventualminte pentru o durată şi mai mare.

Referitórele obiecte de închiriatŭ pe lângă amintirea chiriei au să se aducă până în 25 Octomvrie a. c. oficiuluĭ economicŭ orăşenescŭ, uliţa căldărarilorŭ Nru 518*b* etagiulŭ II, spre cunoscinţă.

Braşovŭ, 10 Octomvrie 1888.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei să binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatuluĭ postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, să binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi să arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans."

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute dimineţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute dimineţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucurecĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.
Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rêşnovŭ-Zernescĭ-Branŭ:* 12 óre 30 m. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Săcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ:* 4 óre dimineţa.
e) „ „ la *Săcele:* 4 óre dimineţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rêşnovŭ-Zernescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte de amédĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Săcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre dimineça.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.